

САКИ

„ФИЛБОЙД СТЪДЖ“, ИЛИ

КАК МИШКАТА ПОМОГНАЛА

НА ЛЪВА

Превод от английски: Светла Христова, —

chitanka.info

— Искам да се оженя за дъщеря ви — каза Марк Спейли с плаха решителност. — Зная, че сте изключително заможен човек, а аз съм само един художник с доход от двеста лири на година. Няма да се учудя, ако решите, че предложението ми е твърде дръзко.

Дънкан Дълами, големият специалист по раздуване на капитали, не показа никакви признания на недоволство. Трябва да отбележим, че перспективата да намери дори такъв съпруг за дъщеря си Леонор го изпълваше с тайно облекчение. Кризата, която стремително настъпваше към него, щеше да го лиши и от средства, и от кредит. В последно време всичките му начинания търпяха провал, а най-голямото фиаско се оказа чудесната нова закуска „Пипента“, за чиято реклама бе пръснал огромни суми. Тя трудно можеше да се нарече залежала стока — хората купуват и залежали стоки, но „Пипента“ никой не купуваше.

— Щяхте ли да се ожените за Леонор, ако беше дъщеря на някой бедняк? — попита човекът с илюзорното богатство.

— Да — отвърна Марк, като мъдро избягна грешката да изрази намерението си прекалено бурно.

За негово изумление бащата на Леонор не само даде съгласието си, но дори предложи доста ранна дата за сватбата.

— Иска ми се да ви се отблагодаря по някакъв начин — възклика Марк с най-искрено вълнение. — Боя се обаче, че изпадам в положението на мишката, която предложила да помогне на лъва.

— Накарате хората да купуват този отвратителен бълвоч — каза Дълами, хвърляйки свиреп поглед към един рекламен плакат на презряната „Пипента“. — Успеете ли, ще направите за мен повече, отколкото всеки от моите агенти.

— Закуската се нуждае от по-привлекателно име — отбеляза Марк замислено, — а и самият плакат трябва да има облик. Ще се опитам да направя нещо по въпроса.

Три седмици по-късно светът узна за появата на нова закуска, оповестена под звучното име „Филбойд Стъдж“. Проектът на Спейли не изобразяваше тучни бебета, растящи като гъби след дъжд под могъщото въздействие на закуската, нито пък представители на водещите нации, боричкащи се за нея с безсмислена напористост. На огромен мрачен плакат художникът бе показал как осъдените души в ада страдат от ново мъчение поради невъзможността да се докопат до

закуската „Филбойд Стъдж“, която елегантни млади дяволи държат в прозрачни купи на недостижимо разстояние. Сцената добиваше още по-зловещ оттенък, тъй като в лицата на осъдените души леко бяха загатнати чертите на бележити мъже и жени — видни представители на двете политически партии, блестящи домакини на светски приети, изтъкнати драматурзи и романисти, известни пилоти и какви ли не други знаменитости можеха смътно да бъдат разпознати сред обречената тълпа; прочути звезди от музикалните комедии мъждиво блещукаха сред сенките на пъкъла, все още усмихвайки се по силата на навика, но със страховитата лудост на напразното усилие. Плакатът изобщо не правеше щедри намеци за достойнствата на новата закуска; в долната му част с едри дръзки букви бе нахвърлян един-единствен мрачен надпис: „Те вече не могат да си я купят.“

Всъщност Спейли бе успял да долови факта, че от чувство за дълг хората са готови да извършат неща, които никога не биха предприели просто за удоволствие. Порядъчни буржоа, ако ненадейно ги заварите в турска баня, ще ви обяснят най-простодушно, че докторът им я е предписал; ако им отвърнете, че ходите на турска баня не за друго, а защото ви харесва, те ще посрещнат с почуда и огорчение лекомислието на мотива ви. По същата логика, когато се появят съобщения за кланета на арменци в Мала Азия, всички смятат, че зверствата са извършени „по нечия заповед“. Изглежда, никому не хрумва, че на тоя свят има хора, на които може да им харесва от време на време да поколят съседите си. Чувството за дълг се отрази благотворно и върху съдбата на новата закуска. Никой не възнамерява да яде „Филбойд Стъдж“ просто за удоволствие, но тягостната сировост на рекламата накара домакините на рояци да припнат към бакалниците с бурни претенции незабавно да се снабдят с продукта. В кухничките дъщерите със сплетени коси и сериозни лица помагаха на оклюмалите си майки да извършат примитивния ритуал по приготвянето на закуската. Тя бе погълъщана в тържествено мълчание на масите в безрадостните трапезарии. А когато представителките на женския пол напълно се убедиха, че тази храна е истинска обида за небцето, усърдието им да я наложат в семейното меню вече не знаеше граници. „Та ти си оставил порцията си «Филбойд Стъдж»!“ — този прощален вик чуваше загубилият апетита си чиновник, докато с отегчение се оттегляше от масата, а преди вечеря най-напред му

поднасяха някаква претоплена каша, придружена с обяснението: „Ето го и твоя «Филбойд Стъдж», който не изяде сутринта.“ Онези странни фанатици, които показно бичуват плътта си и отвътре, и отвън със здравословни сухари и здравословно облекло, с неизточима енергия се нахвърлиха на новата закуска. Добросъвестни очилати младежи я нагъваха с жар, застанали на стъпалата на Националния либерален клуб. Един епископ, който не вярваше в задгробния живот, четеше проповеди срещу плаката, а дъщерята на някакъв лорд намери смъртта си, поемайки прекалено голямо количество от въпросната смес. За допълнителна реклама послужи фактът, че един пехотен полк предпочете да се вдигне на бунт и да разстреля офицерите си, наместо да яде противната каша. За щастие лорд Бърел от Бладърстоун, тогавашният военен министър, спаси положението със сполучливата си епиграма: „Където има право на избор, има и дисциплина.“

„Филбойд Стъдж“ стана всеизвестна дума, но Дълами мъдро прецени, че тя не би могла да бъде последна в областта на диетичните закуски — появата на продукт с още по-непоносим вкус веднага щеше да оспори нейното върховенство. Дори не бе изключено да има реакция в полза на нещо пикантно и апетитно, което да пропъди пуританска строгост, царяща в домашната кухня. Ето защо Дълами съвсем навреме продаде дяловете си в производството на този артикул, донесъл му колосално богатство в така критичен момент, и постави финансовата си репутация извън обсега на злите езици. Що се отнася до Леонор — наследница на състояние, несравнено по-голямо от предишното, баща ѝ, както би могло да се очаква, успя да ѝ намери на пазара за съпрузи нещо с далеч по-висока котировка от някакъв си дизайнер на плакати с двеста лири доход на година. А Марк Спейли — умната мишка, помогнала на финансовия лъв с такъв злополучен за самата нея резултат — остана да проклина деня, когато сътвори чудодейния плакат.

— Все пак — каза Кловис, срещайки художника нас скоро след тези събития в клуба си — ще трябва да се задоволиш със съмнителното утешение, че за смъртните е непосилно да отменят успеха.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.